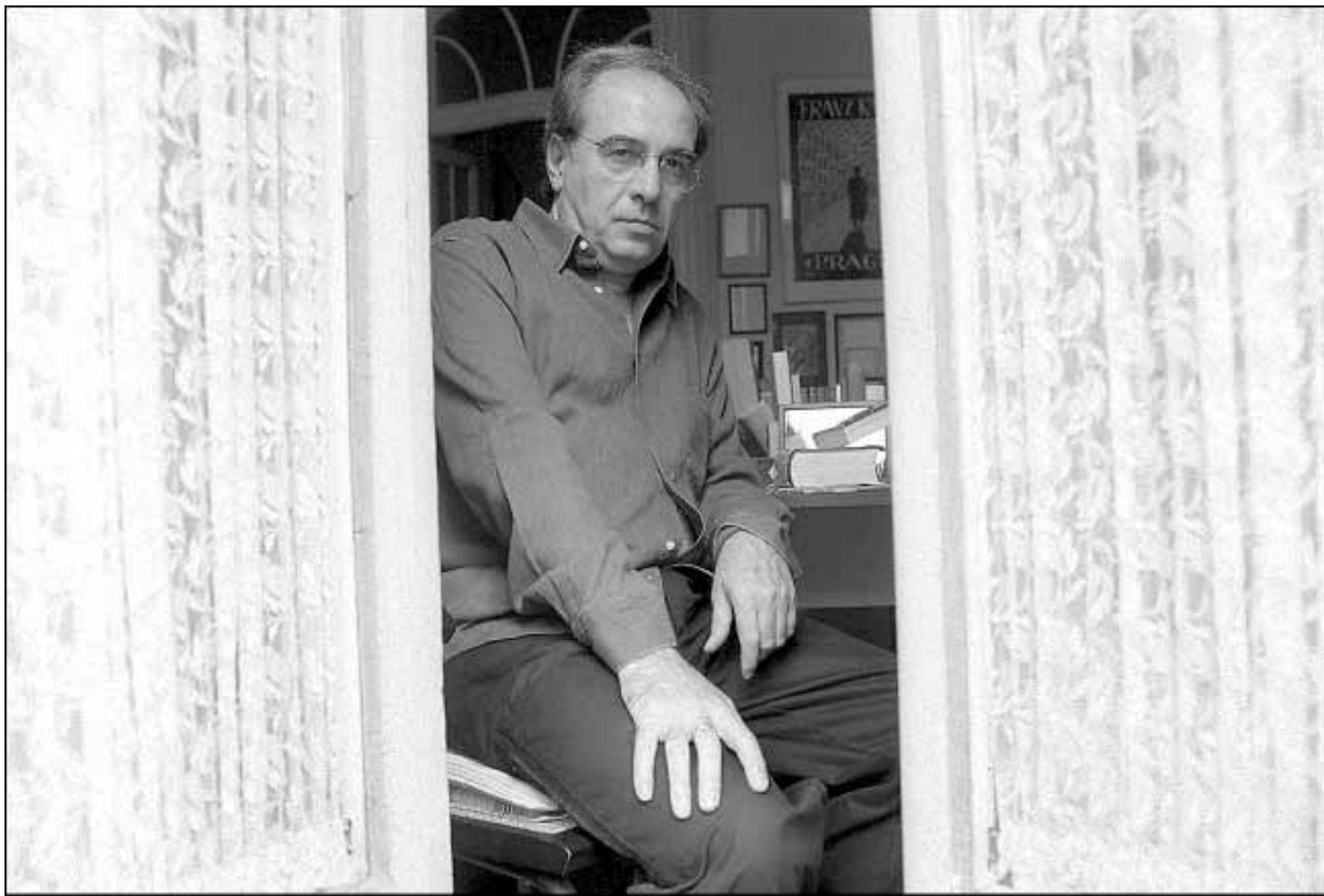

ENTREVISTA

Julia de Jòdar

Narrador

JOSEP LOSADA

LD. La mort i el suspens que ja trobàvem a *L'àngel de la segona mort* es tornen a repetir a *El trànsit de les fades*. ¿Són més que un recurs per mantenir l'atenció del lector?

JJ. La mort acaba convertint-se en una metàfora. Al primer volum de la trilogia, en Gabriel s'interroga sobre la mort d'un amic del barri. Els silencis i les pors dels veïns faran que deixi de ser un infant inconscient i despreocupat per convertir-se en un jove que s'adona de la forta repressió que encara es cou a mitjans dels 50 en els barris obrers dels perdedors de la Guerra Civil. Al segon volum, en canvi, la mort del pare del Gabriel i el misteri al voltant del personatge de la Lilà faran que el jove evolucioni i maduri sexualment.

LD. Per tant, ¿podríem definir aquesta novel·la, en part, com una obra sobre l'educació sentimental d'en Gabriel?

JJ. Sense cap mena de dubte. L'obra se situa a finals dels 50, quan l'estricta moral de la postguerra comença a afeblir-se. En Gabriel, està enamorat de la Lilà, una noia que creu en el sexe lliure i que farà trontollar molts dels fonaments de la repressió moral en què encara viu la generació dels seus pares. El narrador anirà descobrint de mica en mica la sexualitat i el desig propis del món dels adults: de les revistes eroticopornogràfiques que amaga a la seva habitació passarà a espionar la dutxa de les dones i acabarà perdent la seva virginitat amb una prostituta del Xino.

LD. Si a *L'àngel de la mort*, el Gabriel era un narrador omniscient, en aquesta segona entrega tenen veu un munt de personatges del

seu barri. ¿Volia fugir del punt de vista únic?

JJ. M'he sentit com un malabarista que està fent dansar moltes pilotes en l'aire a la vegada. En Gabriel ha passat de narrador que ho sap tot a canalitzador de la resta de personatges, que parlen a través d'ell. Ja no és l'únic que sap la veritat, només en coneix fragments a través d'allò que amics i coneguts li van explicant. Amb aquest material, intenta reconstruir una mena de trencaclosques per provar d'esbrinar què va passar exactament amb el seu pare i amb la Lilà. Per això trobem moltes construccions del tipus "em va dir" i "diu que va dir" i també per aquest motiu, la novel·la es subtitula *Una indagació*.

LD. En un principi, el segon volum de la trilogia havia de sortir un any després del primer. ¿Aquesta complexitat del punt de vista més gran és la responsable de l'endarreriment de la publicació d'*El trànsit de les fades*?

JJ. En part sí, però hi ha altres factors. També m'havia proposat encaixar totes les veus en la seqüència cronològica set dies que té la Setmana Santa i, a més, volia crear una mena de contrapunt entre les passions dels personatges de l'obra de teatre de què continuament es parla al llibre i les passions dels protagonistes de la trama. M'he enfrontat a una obra més ambiciosa quan a tècnica narrativa i, per tant, he necessitat més temps per enllestir-la.

LD. Parlem d'aquesta obra de teatre. Per quin motiu va voler que els còmics ambulants del llibre representessin la peça de Benavente *La malquerida*?

JJ. Vaig dubtar molt a l'hora de decidir quina volia que fos

Passions fosques en un barri obrer de finals dels 50

► Julià de Jòdar va debutar com a novel·lista tard, als 54 anys, amb *L'àngel de la segona mort* (Quaderns Crema, 1998), el primer volum de la trilogia *L'atzar i les ombres*. Però el seu contacte amb el món dels llibres ve de lluny, ja que s'ha passat tres dècades treballant en editorials grans, fent enciclopèdies i obres il·lustrades.

El seu és un projecte narratiu ambiciós: de moment ja ha publicat els dos primers volums d'una trilogia que té prevista enllestir d'aquí a un any. A partir d'aquell moment, la intenció és escriure una segona trilogia. I tot, sense descartar anar intercalant algun altre llibre de relats entre novel·la i novel·la, com ja va fer quan va treure el recull de contes *Zapata als encants* (Quaderns Crema, 1999) entre la primera i la segona entrega de *L'atzar i les ombres*.

El fil conductor d'aquests tres primers llibres és en Gabriel, un xicot del barri obrer de Guifré i Cervantes, que podríem situar a la zona del Gorg de Badalona. Al primer volum, el jove té només 14 anys i al darrer en tindrà 20, moment en què acabarà el seu període d'aprenentatge de la vida.

Si a *L'àngel de la segona mort* en Gabriel narra la mort d'un amic seu a la fleca dels germans Font, a *El trànsit de les fades*, Julià de Jòdar hi explica l'educació sentimental del mateix Gabriel, quan té entre els 16 i els 18 anys. L'autor afirma que és una novel·la de dones, unes protagonistes immerses en un món de passions amagades que retrata la nova concepció de la moral, la sexualitat i el desig que s'estava forjant a la Catalunya de finals de la dècada dels 50.

Si res no canvia, la tercera novel·la de la trilogia, que té com a títol provisional *A la recerca de l'heroi proletari català*, ens presentarà un Gabriel que abandona la seva mare vídua per marxar a treballar en una foneria de la ciutat. Entre homes ja bregats i experimentats, en Gabriel aprendrà a viure en un món masculí i acabarà de madurar plenament.

De moment, Julià de Jòdar ja ens ha ofert unes 800 pàgines de la vida d'aquest jove i tot sembla indicar que recuperarà el personatge al darrer volum d'aquesta trilogia i a les tres novel·les de la trilogia posterior que planeja. Sembla, doncs, que tenim Gabriel per a estona.

l'obra que representés el grup de teatre ambulants que en part protagonitza el llibre. Al final, *La malquerida* se'm va imposar de forma inconscient. La vaig escollir perquè vaig pensar que era ideal per aconseguir crear un efecte de paral·lelisme, però, de fet, no recordava que de jove jo mateix havia anat a veure-la. *La malquerida* és una obra amb molt de pinyol, amb un argument ple de passions fosques, on un padastre s'enamora de la seva fillastra. La vida de la gent del barri de Guifré i Cervantes també és plena de passions inconfessables: el Boni, el Gabriel i el Chuti desitgen la Lilà; l'Adelina s'estima en Gabriel; la Gertrudis està enamorada del Chuti, el típic *guaperes* de barri; el Tiago, l'amo de la fàbrica, s'estima la Felisa, la seva amant, però aspira a casar-se amb algú de més volada que una simple treballadora dels seus telers... Per això vaig voler que de la mateixa manera que tots aquests personatges fracassen en aquesta teranyina de passions i desitjos, l'estrena de *La malquerida* també acabés com el rosari de l'aurora.

LD. ¿El barri de Guifré i Cervantes està inspirat en algun espai real?

JJ. És un localització inventada que recull alguns aspectes reals del barri on vaig créixer: el Gorg, que ara desapareixerà si s'hi acaba construïnt el Port Marítim de Badalona. Com en el barri de la meua joventut, hi passa la via del tren i està vorajat per una filera de canons de l'exèrcit. En resum, una zona d'àcrates abans de la Guerra Civil i un barri de perdedors i obrers durant la postguerra. Els personatges, en canvi, són totalment inventats.

LD. *El trànsit de les fades* inclou fragments de peces de teatre, de poemes i d'altres obres. ¿Li ha suposat un gran esforç de documentació?

JJ. He fet un treball important de recerca de papers i documents de finals dels 50 per informar-me sobre la vida real dels treballadors del tèxtil d'aquella època. També he tingut feina per trobar peces antigues com ara el *Poema de la Filosa* per arrodonir el capítol en què prenen veu les dones obreres dels telers de les fàbriques. Tots aquests fragments intercalats donen un toc mític a la narració i serveixen de contrapunt.

LD. La majoria de personatges són obrers. En canvi, molts parlen amb un llenguatge elevat que, en principi, no es correspondria amb la seva educació...

JJ. Al meu llibre, la gent de barri adquireix un to emfàtic en alguns moments. Per exemple, la Jorgina de Lerma, la primera actriu del grup de teatre, i la Gertrudis, la modista, són dones que se senten per damunt de les altres, i el seu amor a la bellesa les

► ► ►